

УДК 811.111'42:821.111.09 (092)
DOI <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.4-1/41>

Сеньків О. М.

Інститут іноземних мов
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Тимчук О. Т.

Інститут іноземних мов
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

МОВНИЙ ПОРТРЕТ ПІДЛІТКА У ФЕНТЕЗІЙНОМУ ТВОРІ (НА МАТЕРІАЛІ ТРИЛОГІЇ ПРО БЛАРТА ДОМІНІКА БАРКЕРА)

Статтю присвячено особливостям мовного портретування підлітка у трилогії про Бларта Домініка Баркера. Уточнено дефініцію понять «мовна особистість», «мовний портрет», «мовленнєвий портрет». Визначено схему опису мовного портрета персонажа твору. Відокремлено та проаналізовано лексико-семантичні одиниці для відображення в них зовнішнього, психологічного, гендерного та соціального мовних портретів головного героя-підлітка. Виявлено, що частотними є лексеми на позначення негативних моральних якостей підлітка, зокрема ліні та неввічливості. Розглянуто словотвірний компонент для вираження оцінного ставлення до підлітка в зазначених творах. Малопродуктивним для портретування підлітка Бларта є деривація, однак існують окремі випадки словоскладання та суфіксації. Встановлено, що використання соматизмів є продуктивним для психологічного портретування героя. Для характеристики Бларта рідко використовуються фразеологізми. Схарактеризовано комунікативну поведінку головного героя та комунікативні стратегії, застосовані для його мовного портретування. За їхньою допомогою позначений внутрішній стан підлітка, зокрема, вербалізовані його негативні емоції (роздратування) та психічні стани (паніка, страх). Рідко застосована інформативна стратегія, що спричинено ізолюваністю життя Бларта. Обґрунтовано, що соціальний мовний портрет підлітка Бларта відрізняється від інших головних героїв підліткового фентезі насамперед тим, що він не виконує соціальну роль школяра. Це стало одним із важливих чинників, що сприяли формуванню його мовленнєвої поведінки. Підтверджено, що для підліткового фентезі характерна амбівалентність мовного портрету головного героя в реальному та ірреальному світі. Показано, що у проаналізованих творах Домініка Баркера не має чіткої межі між реальним і фантастичним світом, що й відобразилося в мовному портретуванні героя-підлітка.

Ключові слова: Домінік Баркер, підліткове фентезі, мовна особистість, мовний портрет, підліток.

Постановка проблеми. Тенденцією сучасних лінгвістичних досліджень є вивчення ‘homo loquens’, тобто “людини, яка говорить”. Однак її основи закладені ще в кінці 90-х років ХХ століття, коли відокремився такий напрям мовознавчих досліджень, як антрополінгвістика. Це, в свою чергу, зумовило відділення від неї лінгвоперсонології, яка передбачає вивчення “мовної особистості в її цілісності” [6, с. 4]. Художній дискурс став одним із засобів вивчення мовної особистості письменника, проте для комплексного її дослідження недостатньо лише літературних творів митця.

Жанр фентезі став популярним серед підліткової читацької аудиторії через те, що головним героєм підліткового фентезі є підліток, їхній одно-

літок. Фентезі репрезентує читачеві як реальні, так ірреальні світи. Однією з його характеристик є обов'язкова наявність у сюжеті процесу мандрів героя, що забезпечується міфологічними та фольклорними елементами, оскільки “у творах письменників цього жанру представлена міфологічна концептуальна картина світу, категоризація, в контексті якої значною мірою детермінована сукупність предметів, що оточують мовну особистість” [15, с. 337]. У широкому плані передбачається вивчення мовної особистості письменника жанру фентезі, вузькому – мовного та мовленнєвого портретів персонажа фентезійного твору. Художній твору жанру фентезі відрізняються особливістю мовного портретування, адже в них здатні одночасно існувати реальний та ірреальний світи,

зокрема в так званому низькому фентезі, та відповідно можливе різне мовне портретування того ж самого героя твору.

Домінік Баркер – сучасний британський письменник жанру фентезі, знаний за трилогією романів про Бларта. Незважаючи на популярність творів, його творчість є майже недослідженою в лінгвістичному плані.

Актуальність дослідження зумовлена спрямованістю сучасної лінгвістичної науки в напрямку розробки питань лінгвоперсоналогії, зокрема вивчення мовної особистості. Новизна цього дослідження полягає у виборі в якості фактичного матеріалу трилогії Домініка Баркера про Бларта.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Підґрунтя вивчення мовної особистості заклали радянські мовознавці В. Виноградов [1], Ю. Караулов [7] та С. Сухих [13]. Серед українських дослідників, які займалися цим питанням, варто виділити праці Т. Космеди [8]. Особливої уваги, на нашу думку, заслуговує монографія А. Загнітко, в якій викладено теоретичні засади лінгвоперсоналогії та проведено аналіз “мовної особистості з розкриттям напрямів формування її мовної картини світу” [6, с. 2]. Безпосередньо проблемою мовного портрета займалися Н. Деренчук [4], З. Шевчук [16-17], Г. Сюта [14]. Мовний портрет школяра-підлітка став об’єктом вивчення низки соціологічних досліджень, у тому числі українських. Проте в зарубіжних публікаціях, зокрема написаних англійською мовою, трапляються терміни “idiolect” [21-22] та “personality in speech” [23-24].

Творчість Домініка Баркера є майже недослідженою в українському мовознавстві.

Постановка завдання. Метою статті є схарактеризувати мовний портрет підлітка в творах Домініка Баркера.

У відповідності до поставленої мети виділені наступні завдання: 1) розглянути співвідношення поняття “мовного портрету” з іншими суміжними поняттями; 2) визначити схему опису мовного портрету персонажа твору; 3) проаналізувати зображення мовного портрету підлітка у фентезійних творах Д. Баркера.

Матеріали та методи дослідження. Матеріалом дослідження послужили тексти трилогії про Бларта Домініка Баркера. **Об’єкт** дослідження – мовний портрет підлітка в жанрі фентезі. Методи дослідження обумовлені метою, завданнями та фактичним матеріалом. У цьому дослідженні використано як загальнонаукові, так і власне лінгвістичні методи. Задля аналізу теоретичної

бази дослідження використано методи індукції та дедукції, а також методи аналізу та синтезу для відокремлення поняттєвих категорій та узагальнення основних положень. Серед лінгвістичних методів застосовані методи лексико-семантичного та компонентного аналізу. Інтерпретаційно-описовий метод обрано задля інтерпретації фактичного матеріалу.

Виклад основного матеріалу. Незважаючи на достатнє розроблення питань щодо мовної особистості, вважаємо за доцільне розглянути та розмежувати поняття “мовна особистість”, “мовний портрет” та “мовленнєвий портрет”. Під мовною особистістю розуміють “особистість, виражену в мові (текстах) і через мову, особистість, реконструйовану в основних своїх ознаках на базі мовних засобів” [7, с. 38], а також “поєднання в особі мовця його мовної компетенції, прагнення до творчого самовираження, вільного й автоматичного здійснення різнобічної мовної діяльності” [5, с. 93]. У її структурі С. Сухих виділяє три рівні: *мовну компетенцію, комунікативну компетенцію, тезаурус*. Більшість українських науковців підтримують типологію Ю. Караулова та відокремлюють у структурі мовної особистості наступні рівні: *вербально-семантичний* (“складається з найбільш вживаних слів дискурсу мовця, що відносяться до певних семантичних полів” [9, с. 31]), *лінгвокогнітивний* (надає інформацію про ідейні погляди особистості, світогляд, ... “те, як мовець сприймає і концептуалізує картину світу”, зокрема через концептуальну метафору [там само]), *мотиваційний* (передбачає “вивчення основних інтенцій та мотивів, які керують мовною поведінкою людини”) [там само, с. 33], [7, с. 50].

Мовна особистість переплітається з мовним портретом, власне останній є її реалізацією. Мовний портрет – це “індивідуальний та водночас типологічний спосіб передачі мовлення персонажа, зображення в ньому характеру героя під час неперервного розвитку, його світобачення, ідеологічних позицій, політичного рівня” [3, с. 287]. Мовний портрет героя є вербально-семантичним вираженням мовної особистості автора [16, с. 5] та відображенням його бачення певного персонажа в художньому творі [11]. Крім того, в “Короткому тлумачному словнику лінгвістичних термінів” під редакцією С. Єрмоленка виділяється поняття внутрішнього (передає психологічний стан персонажа) та зовнішнього (передбачає опис зовнішності героя) мовних портретів [5, с. 94]. Неоднозначною є проблема типології мовних пор-

третів. Більшість дослідників розрізняють гендерний, фізіологічний, психологічний та соціальний мовні портрети [10, с. 152-154].

Водночас потрібно розрізняти поняття “мовний портрет” та “мовленнєвий портрет”, в яких закладена дихотомія “мова-мовлення”. Ми дотримуємося визначення О. Горошкіної та І. Савельєвої щодо першого поняття: мовленнєвий портрет – це “зображення людини крізь призму її мовленнєвих здібностей, знання мовних норм, уміння застосовувати ці норми у власному мовленні” [2, с. 205]. Він реалізується в діалогічному мовленні персонажів твору. Тобто мовленнєвий портрет є доповнюючим складником мовного портрету. Мовний та мовленнєві портрети є складовими елементами мовної особистості. Базуючись на трирівневій структурі мовної особистості та використовуючи схему З. Шевчук, пропонуємо наступну схему опису мовного портрету підлітка в зазначених творах: а) аналіз лексико-семантичних і фразеологічних одиниць та відображення в них особливостей мовної особистості підлітка; б) аналіз словотвірного компоненту задля вираження оцінного ставлення до підлітка; в) вивчення комунікативної поведінки, в якій відображаються “цілі, оцінки, мотиви, установки мовної особистості” підлітка [17, с. 211].

Головний герой трилогії Д. Баркера – підліток на ім'я Бларт. У першій книзі це 14-ти річний юнак, у кожній наступній книзі він стає на рік старшим. Юнак живе на свинофермі з дідом і не дбає про те, щоб бути відомим, але він знає, що “якщо ви хочете зловити свиню, вам слід підкрастися до неї і здивувати її” [18, с. 9]. Тож коли великий чарівник відвідує його та пояснює, що людство залежить від того, чи Бларт приєднається до його порятунку, юнак відмовляється доти, доки чародій не загрожує свиням. Неохоче Бларт все ж таки залучається до епічного квесту, наповненого блискучими персонажами: буйною принцесою, що любить драконів; воїном, який в душі є незлобливим; невдоволеним карликом; злим Золтабом, який потрапив у пастку на горі, чекаючи, поки його прислужники викопують його назовні.

Відображаючи фізіологічний (зовнішній) мовний портрет Бларта, автор уживає лексеми з негативною семантикою задля відтворення непривабливої зовнішності підлітка: “They saw a *gawky looking* fifteen-year-old boy whose *mouth was hanging open*. His *face was smeared with dirt*, his *jumper was torn* and his *trousers had muddy knees*” [19, с. 7]. Він робить акцент на непоказності героя, для підсилення цього використову-

ючи прислівник ‘too’ та антонімічні прикметники: ‘... Blart was not a prepossessing figure – his head was *too big*, his eyes were *too small* and close together, his nose looked as if it had been squashed into his face and his mouth constantly hung half open. Below his dirty neck things didn't get any better. His body managed to be *too short* while his legs were *too long* ... All in all, Blart's physical appearance was really in need of a winning personality or a variety of impressive skills to counterbalance it. Unfortunately, he had neither’ [18, с. 8]. Зовнішність Бларта характеризується як неприваблива, тому часто вживається прикметник ‘ugly’: ‘I don't want to see your *ugly face*’ [там само, с. 155].

Опис одягу підлітка, представлений вестильною лексикою, не відрізняється різноманіттям: ‘*ill-fitting grey woollen jumper*’ [там само, с. 8], ‘*maroon trousers*’ [там само]; ‘... his *jumper* was torn and his *trousers* ...’ [19, с. 7]; ‘But Blart looked mainly at his *boots*. They were *muddy boots* and hence did not so much as hint at displaying Blart's reflection, ...’ [18, с. 10]. Естетика його вказує на звичку підлітка.

Продуктивним є використання соматизмів для психологічного портретування героя. За їхньою допомогою позначається внутрішній стан підлітка, зокрема вербалізуються його негативні емоції: *роздратування* – “And with that he got off the horse, sat down on the grass and *jutted his chin in the air*” [18, с. 89]; *паніки* – “He fought to get to the surface, panic making his *arms and legs thrash* violently from side to side. Get up to the air! His *brain screamed* at his *body*. Get up to the air! And then he was back on the surface raking huge gulps” [с. 103]; *страху* – “Blart told his *legs to run* but his *legs*, stricken with fear, refused to obey him” [с. 119].

Характеризуючи головного героя, малопродуктивним є використання фразеологізмів. Наприклад: “My arm aches”, “complained Blart, who was *fed up with* waving back at people” [18, с. 129]; “*In his mind's eye* he saw them snorting and wallowing in their own muck” [19, с. 18].

Малопродуктивним для портретування підлітка Бларта є деривація. Однак наявними є випадки словоскладання та суфіксація. Наприклад, “The Princess caught sight of his *open-mouthed gaze*” [18, с. 155]; “Stop staring at me, *spotty*,” “she told him” [там само]; “Blart was so *cowardly*, so *untrustworthy* ...” [там само, с. 309]; “... Blart, who, as we know, was not particularly *well-endowed* in the vocabulary department” [там само, с. 174].

Для позначення властивостей характеру головного героя-підлітка використано лексеми, що

позначають рівень вихованості, інтелектуального розвитку та ставлення до роботи. Д. Баркер зображує низькі інтелектуальні здібності Бларта. Не випадково інші персонажі творів для його характеристики застосовують лексеми “stupid (stupidity)”, “not clever” та “fool”, наприклад, “General look of **stupidity** and idleness. Yes. It is Blart,” confirmed Uri” [20, с. 10]; “He *resembled a rather stupid dog*” (в цьому прикладі автор використовує метафоричне перенесення) [18, с. 16], а також заперечення позитивних якостей: “Blart *wasn't really clever enough to understand this ...*” [там само, с. 188], “Blart *was not a boy with a vast array of talents*” [там само, с. 230]. Окрім того, головний герой є досить ледачим, у нього відсутнє почуття провини: “Blart was a **lazy** boy and he chose, rather than expend unnecessary energy in removing his clothes, to sleep in them, despite them being encrusted in mud and pig droppings...” [с. 23]; “Blart decided that on the whole he felt he could live with the guilt” [там само, с. 32]. Нелюбов Бларта до людей автор підкреслює за допомогою прийому антитези: “Blart had never been fond of people but he would still have **liked** some of them around to **dislike**” [там само, с. 55]. Бларта використовує лише прості синтаксичні конструкції, тим самим Д. Баркер хоче засвідчити його розумову обмеженість. Однак слід зазначити, що в мовленні героя відсутні лексичні чи граматичні помилки.

Для гендерного портрету Бларта вжито синоніми “boy”, “lad”, “youth” та стилістичний синонім “runt”: “Do a spell, then,” demanded Blart, who was not the kind of **boy** to go around believing old men were wizards just because they said so. Turn this table into a pig” [18, с. 10]; “as he was a **teenage boy**, felt worse” [там само, с. 232]; “Listen, **lad**,” said Capablanca as he secured the saddle. “The sooner you get used to the idea that you’re going to save the world, ...” [там само, с. 72]; “There was a strapping **youth** whatever clothes they found for him” [19, с. 67]; “Don’t talk to me, you **mouldy runt**,” shot back Princess Lois, ‘or I’ll push harder next time” [18, с. 160].

Соціальний портрет виражений не одразу в першому творі, спочатку домінував гендерний портрет. Лише згодом автор визначає його як героя (“Blart was a hero” [18, с. 320]), фермера (“Blart acted as countless farmers” [19, с. 8]) та навіть принца (“But I’m the most valuable,” shouted Blart. “I’m the Prince” [там само, с. 135]). Соціальний мовний портрет підлітка Бларта відрізняється від інших головних героїв підліткового фентезі насамперед тим, що він не виконує соці-

альну роль школяра. Більшість протагоністів підліткового фентезі в реальному житті є школярами. Проте Бларта позбавлений спілкування з однолітками, що знайшло своє відображення в його мовленнєвому портреті: мовлення позбавлене слів із різних терміносистем, окрім фермерства, через відсутність навчання в школі. Але в лексиконі Бларта відсутні жаргонні слова, а також слова-паразити та слова, утворені на основі скорочень, типових для підлітків.

Цілком слушно, що комунікативна поведінка Бларта обумовлена його соціальними, гендерними й віковими особливостями. Аналіз комунікативної поведінки персонажа твору передбачає вивчення його комунікативних стратегій. Для мовлення Бларта властива комунікативна стратегія конфронтації, він любить критикувати та звинувачувати інших: “This is all your **fault**,” yelled Blart immediately” [18, с. 230]; “Blart occasionally broke the silence to whine at Capablanca that everything bad that had ever happened in Blart’s life was Capablanca’s **fault**” [19, с. 75]; “He knows, he knows, Blart thought. Perhaps I should confess and **blame** Capablanca and Uther and then I will be spared and my comrades will be killed” [19, с. 46]. Бларта полюбляє вихвалитись: “But I’m a hero,” countered Blart. “I saved the world” [там само, с. 18]. Він часто відмовляється від кооперації з іншими членами місії: “**No**,” said Blart. “I’m not going. Especially now I know that you’re boring as well as everything else. I’m going ‘I can’t touch anything with my feet,’ said Blart” [18, с. 18]; “**I don’t want** to go any further” [там само, 200]. Стратегія ввічливості неприйнятна для мовлення Бларта. Автор трилогії прямо вказує на це, використовуючи прикметник “rude” чи похідний прислівник “rudely”. Наприклад, “She wouldn’t have helped us if I hadn’t been **rude** to her” [19, с. 242]; “What do you want?” demanded Blart **rudely**” [18, с. 9]. Також у його діалогічному мовленні, зокрема в першій частині трилогії, наявні неввічливі запитання на взірць: “Are you deaf?” said Blart” [18, с. 10]. Бларта вдається до маніпулятивної стратегії за допомогою тактики спонування, інколи навіть вдаючись до обману. Малопродуктивною в мовленні головного героя є інформативна стратегія, що спричинено певною обмеженістю підлітка та ізольованістю його життя на фермі.

Таким чином, перед читачами постає не зовсім типовий підліток для підліткового фентезі, як у романах про Гаррі Потера, творах Кетрін Валенте та інших. Традиційно у творах дитячого (підліткового) фентезі можна простежити зміну

динамічних елементів портрета головного героя, що зумовлено його життєвими обставинами, котрі відображають його зміну в часі. Незалежно від гендерного портретування головний герой на початку твору має інший мовний портрет у реальному світі, ніж в ірреальному. Спочатку зображується скромний і добрий, але не реалізований у реальному житті персонаж. Проте згодом відбувається трансформація його психологічного та соціального портрета в ірреальному світі. Ці зміни можна простежити за допомогою лексико-семантичних засобів та синтаксичних структур, які застосовує автор для мовного портретування головного героя-підлітка. Стосовно Бларта ця трансформація не настільки різюча. На початку та в кінці трилогії фізичний і психологічний мовний портрет героя практично залишається незмінним, змінюється переважно його соціальний портрет. Проте комунікативна поведінка залишається практично без змін. Вважаємо не випадковим і той

факт, що в творі не зазначено прізвище головного героя, адже воно несе важливе семантичне навантаження та використовується задля його характеристики.

Висновки і пропозиції. Отже, для підліткового фентезі характерна амбівалентність мовного портрету головного героя в реальному та ірреальному світі. Однак у проаналізованих творах Домініка Баркера не має чіткої межі між реальним і фантастичним світом, що відобразилось і на мовному портретуванні героя-підлітка. У контексті творів зрозуміло, що події розгортаються в двох світах, але в першій частині трилогії не зазначаються топоніми реального світу.

Це дослідження не вичерпує всіх завдань щодо висвітлення теми. Перспективним вбачаємо вивчення мовної особистості Домініка Баркера. Це передбачає вивчення не лише його літературної, але й епістолярної спадщини, а також інтерв'ю та сторінок у соціальних мережах.

Список літератури:

1. Виноградов В. О художественной прозе. Избранные труды. Т. 5. Москва : Наука, 1980. 360 с.
2. Горошкіна О. Мовленнєвий портрет сучасного старшокласника. URL: <https://core.ac.uk/reader/33689175> (дата звернення: 17.03.2021).
3. Гурбик Ю. Сутність та зміст поняття “Мовна характеристика”, як стилістичний засіб створення образів персонажів. Сучасний рух науки. 4-5 квітня 2019 р. Дніпро. С. 286–290.
4. Деренчук Н. Мовний портрет сучасного українського політика: дис. ... канд. філ. наук: 10.02.01. Луцьк, 2018. 228 с.
5. Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / за ред. С. Я. Єрмоленко. Київ : Либідь, 2001. 224 с.
6. Загнітко А. Теорія лінгвоперсонології. Вінниця : Нілан-Лтд, 2017. 136 с.
7. Караулов Ю. Русский язык и языковая личность. Москва : Издательство ЛКИ, 2010. 264 с.
8. Космеда Т. А. Мовна особистість Тараса Шевченка: новий погляд. Слов'янський збірник, 2013. Вип. 17. С. 83–93. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/slzb_2013_17_9 (дата звернення: 15.03.2021).
9. Ницполь Вікторія Ігорівна. Мовна особистість персонажа серійного вбивці (на матеріалі американської прози ХХ століття) : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Львів, 2019. 200 с.
10. Писаренко В. Типологія мовних портретів персонажів у художніх текстах триптиху “Хресна Проща” Р. Іванчука: змістовий аспект. Лінгвістичні дослідження. 2016. Вип. 42. С. 150–155. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_lingv_2016_42_24 (дата звернення: 16.03.2021).
11. Пожарицька О. Мовленнєвий портрет головного героя як вираження авторського начала у творі. URL: <http://www.sworld.com.ua/simpoz2/114.pdf>. (дата звернення: 15.03.2021).
12. Соціолінгвістка Оксана Данилевська проаналізувала мовний портрет київського школяра. URL: <https://hromadske.radio/podcasts/rankova-hvylyu/sociolingvistka-oksana-danylevska-proanalizuvala-movnyu-portret-kyuivskogo-shkolyara> (дата звернення: 16.03.2021).
13. Сухих С. А. Черты языковой личности. Коммуникативнофункциональный аспект языковых единиц. Тверь : Изд-во Тверск. гос. ун-та, 1993. С. 85–91.
14. Сюта Г. Мовний портрет у контексті сучасних лінгвістичних досліджень. У вимірах слова: Збірник наукових статей. Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2009. С. 32–39.
15. Фадєєва О. В. Відтворення толкієнізмів у перекладацькій практиці. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Сер. Сучасні тенденції розвитку мов. 2004. Вип. 1. С. 337–342.
16. Шевчук Зореслава Сергіївна. Вербалізація мовного портрета жінки (на матеріалі сучасної української жіночої прози) : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2017. 20 с.

17. Шевчук З. С. Схема опису мовного портрета жінки Актуальні проблеми філології та перекладознавства. 2014. Вип. 7. С. 210–212. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apftp_2014_7_47 (дата звернення: 17.03.2021).
18. Barker Dominic. Blart : The Boy Who Didn't Want to Save The World. Bloomsbury, 2006. 320 p.
19. Barker Dominic. Blart : Blart II : The Boy Who was Wanted Dead or Alive – Or Both. Bloomsbury, 2007. 349 p.
20. Barker Dominic. Blart : Blart III: The Boy Who Set Sail on a Questionable Quest. Bloomsbury, 2008. 336 p.
21. Golding Robert, Zacharias P. Pieri. Idiolects In Dickens: The Major Techniques And Chronological Development Springer, 1985. 255 p.
22. Jackson Ian. Mathein Pathein: A Thesaurus of the Idiolect of John David Jackson (1925-2016) Poltroon Press. 2016. 71 p.
23. Wales Katie. A Dictionary of Stylistics. Routledge, 2014. P. 211.
24. Johar Swati. Emotion, Affect and Personality in Speech: The Bias of Language and Paralanguage Springer, 2015. 52 p.
25. Polzehl Tim. Personality in Speech: Assessment and Automatic Classification Springer, 2014. 176 p.

Senkiv O. M., Tymchuk O. T. A TEENAGER'S LANGUAGE PORTRAIT IN FANTASY NOVELS (BASED ON DOMINIC BARKER'S TRILOGY ABOUT BLART)

The article focuses on the peculiarities of a teenager's language portrait in Dominic Barker's trilogy about Blart. The definitions of such concepts as 'language personality', 'language portrait', and 'speech portrait' are identified. The scheme of describing a character's language portrait is suggested. The main character's external, psychological, gender and social language portraits are analysed. The lexical and semantic units that are used to represent a psychological portrait show mostly the negative moral qualities of a teenage character such as: laziness and impoliteness. Word formation processes are not productive to show other characters' attitude to Blart, but there are some cases of morphological derivation and suffixation. The body part component is productive to depict a psychological portrait of the protagonist. Phraseological units are rarely used to characterise Blart. The protagonist's communicative behaviour as well as his communicative strategies are described. With their help, the teenager verbalises mainly his negative emotions (irritation) and emotional states (panic, fear). An informative strategy is rarely used, which is caused by the isolation of Blart's life. It has been proved that Blart's social portrait differs from other protagonists of young adult fantasy. The reason for this could be that he does not attend school. This is one of the factors that has contributed to the formation of his speech behaviour. Young adult fantasy is characterised by language ambivalence for portraying main characters in real and imaginary worlds. It is shown that there isn't any distinct border between real and fantastic worlds in Dominic Barker's trilogy about Blart, this has influenced the language portrait of a teenage character.

Key words: *Dominic Barker, young adult fantasy, language personality, language portrait, teenager.*